משמשין. של מת: **ממשמשין.** של עבודת כוכבים: **גמרינן.** דלא מיתסרי בהתמה דהא קרא לאחר עבדו סם במשמשי עבודת כוכבים מוקמינן ליה בחמס ע"ג (דף נח:) דתניא לאחר תאכדון את כל המקומות: בכלים שנשתמשו בהן לע"ז הכתוב מדבר, דאיו מקומות ממש לא מיתסרי דכתיב לאלהיהם על הגרים: ולא הגרים לאלהיהם, יכול יהו נאסרין מיד משעת התמה ת"ל לאחר עבדו סם: מתשמש ואילך: **מידי דאורמיה.** שדרך היהודים לעשות כן לכל ע"ז אסורה לעבוד אף. לבני נח הלכך לא מיתסרא תשמיש דידה בהגאה [א](אף) בהתמה דילמא מהדרי בהו ולא משמשי בהו עבודת כוכבים: **כפס.** לעיף: **שסוף עפר מדרס.** שאף הוא ראוי למדרס פעמי' שמקפלתו ויושבת עליו אי נשמעת ראשה עליה: **ונפגמו לספר.** תורה: **מעבור מן המדרס.** כלא שום טבילה דבטיל ליה שם מדרס לאומרים לו עמוד ונעשה מלאכתו" והיו ממנה עוד אדם וכלים אבל שם כלי עליו אלף מטפחת הספרים ממומאה מומאה במגע וזה הרי נגע בעצמה בעודו מדרס וכשאבד שם מדרס ממנו מ"מ עדיין כלי הוא ונשאר עליו מומאת מגע שהרי הוא ראוי לה: **ומדקתני** מעבור מן המדרס בהתמה בעלמא אלמא **הזמנה מילתא היא:** **ס"ג ל"ל נפגמו וכרכו כדרך עפרא.** כלומר למה לי תרוייהו, תיסגי בכרכו לחודיה דהא איכא מעשה ומשני כדרך הסדא דאמר תרוייהו בעינן, דכרכו - לקרקע בעלמא הוא דהוה: **שומנים ולא נר כיס.** הזמנה לא מילתא היא, נר כיס ולא אחמיה לקרקע בעלמא הוא, ואחיי פליג עליה דרב חסדא ואית ליה הזמנה מילתא היא הלכך אחמיה אע"ג דלא נר כיס: **ולא נר כיס.** הלא הוסיף אלא לאשמועינן דאע"ג דפגיה למת לאחר זמן מתוך הקבר, הקבר אסור בהגאה משום הוסיף דהל הזמנה ומעשה, דאי לא הוסיף שרי אי עביה דהל כנר כיס ולא אחמיה: **אם סיים מכירו.** לאחרו דימום: **לא יקבר בו.** אלמא הזמנה מילתא היא: **משום כבוד אביו.** יש לחוש אבל משום איסורי הגאה ליכא כגון אם הגבו למת מתחילה לא: **שפולב מבניים.** מן הבר לבנות בהן קבר לאחיו ולא בנה הרי זה כו': **מוי נאריג מי איכא נמ"ד.** אפי' אחיי לא קאמר אלא באורג, דאריג חוי למת אבל מווה פשתן לאחרוג בגד למת לא אמר דאיסורי הזמנה: **קבר מדש.** בשתא קס"ד אפילו זימנו למת: **לא סטיל לא.** אלמא דהלמן: **ס"ס אפ"ג דלא סטיל.** וקבר חדש דקאמר כשחגבו לאחד מי לו סתם לכשיצטרך, והאי דקאמר דטיל דטופס קברו לאסורו אף ע"ג שפיגהו: **ולאפוקי דר"ש כו'.** במסכת אהלות (פס"ז בתוספתא): **מוסר הפסים.** גבו לדקה למתי מצוה לו לעניים מתים והוחיר מהן ימיחם לעורך מתים אחרים: **מוסר פסם.** גבו לשם מת פלוני: **ליורשיו.** לייחסו מהן: **הזמנה לא מילתא היא:** **מיפא מיפא.** אלדרמיה לה מרשה סייעיה מסיפא: **לא יגע בהן.** כדמפרש מעמא לקמן: **דימום.** בגין: **וילוף.** יין: **מסרן** ר א מ ר רב אפא אם היה מכירו להרוא דימום דאוסיפה לשם מת הולצו ומותר אותו נפש שבנאו לשם חי משום הוא: והא דאמר רשב"ג אף החוצב אבנים לקבר אביו וקברו במקום אחר לא יקבר בו שלמית. פריש רבא התם לאו משום דהזמנה מילתא היא אלא משום כבוד אביו ת"ש מותר המתים למתים מותר המתים ליורשיו כיצד גבו למת זה זהו מותר המתים למתים גבו למת זה זהו מותר המתים ליורשיו ד"מ אומר לא יגע בהן עד שיבא אליהו ר' נתן אומר יעשה דימום שלא לשמה הזמנה לאו מילתא היא תנא קמא סבר זה המת זכה בהו בכולהו וכי מבני ליה יורשין ומשיירת מידי מהני זהו דגבו להו לחכריכן מחיל זילותא לגבייהו לשיכן אמר מותר שמת ליורשיו ור"מ מספקא ליה אי מחיל אי לא מחיל לשיכן תני לא יגע בהן ר' נתן פשיטא ליה דלא מחיל

משמשין ממשמשין גמרינן, לאפוקי עגלה ערופה דהיא נופה קדושה ואביי מ"ט לא גמר מעבודת כוכבים אמר לך מידי דאורחיה ממידי דאורחיה גמרינן, לאפוקי עבודת כוכבים דלאו אורחא: (סימן כפ"ה נפש"ה דחציב"א נכיס"א דאומנ"א) מתיבי "כפה שהוא טמא מדרס ונתנתו לספר מהור מן המדרס אבל טמא (*מגע מדרס) אימא "נתנתו וכרכתו" למה לי נתנתו וכרכתו* כדרב חסדא דאמר רב חסדא "האי "סודרא דאומנייה למיצר ביה תפילין וצר ביה אסור למיצר ביה פשיטי אומניה ולא צר ביה צר' ביה ולא אומניה שרי למיצר ביה פשיטי' ולאביי דאמר *הזמנה מילתא היא אומניה אע"ג דלא צר ביה, צר ביה: אי אומניה אין, אי לא אומניה לא ת"ש נפש שבנאו לשם חי מותר בהגאה הוסיף בו דימום אחד לשם מת אסור בהגאה הכא במאי עסקינן דדרמא ביה מת, אי הכי מאי איריא הוסיף, כי לא הוסיף נמי לא צריכא 'אע"ג דפנייה, אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא 'אם היה מביאו חולצו ומותר *ת"ש החוצב קבר לאביו והלך וקברו בקבר אחר הרי זה לא יקבר בו עולמית התם משום כבוד אביו הכי נמי מסתברא דקתני סיפא רבן שמעון בן גמליאל אומר אף החוצב אבנים לאביו והלך וקברו במקום אחר הרי זה לא יקבר בהן עולמית אי אמרת בשלמא משום כבוד אביו שפיר אלא אי אמרת משום הזמנה, *טוי לאריגה, מי איכא למאן דאמר ת"ש קבר *חדש מותר בהגאה, הטיל בו נפל אסור בהגאה הטיל אין, לא הטיל לא, היה דאע"ג דלא הטיל, ולאפוקי מדרבן שמעון בן גמליאל דאמר *"אין לנפלים תפיסת הקבר" קמ"ל, ת"ש *מותר המתים למתים מותר המת ליורשיו הכא במאי עסקינן שגבו מדמים, הא לא תני הכי דתנן* "מותר המתים למתים, מותר המת ליורשיו ותני עלה כיצד: גבו למתים סתם והו "מותר המתים למתים גבו למת זה והו "מותר המת ליורשיו ולטעמיך אימא סיפא "ר"מ אומר לא יגע בהן עד שבא אליהו "ר' נתן אומר יעשנו דימום על קברו או זילוף לפני מטתו אלא אביי מתרץ לטעמיה ורבא מתרץ לטעמיה אביי מתרץ לטעמיה דב"ש הזמנה מילתא היא ת"ק סבר דחזו ליה תפים, דלא חזו ליה לא תפים ור"מ מספקא ליה אי תפים אי לא תפים הלכך "לא יגע בהן עד שבא אליהו "ר' נתן פשיטא ליה בנבאי תפים הלכך יעשה דימום על קברו ורבא מתרץ לטעמיה לב"ש הזמנה לאו מילתא היא תנא קמא סבר כי בזו ליה אחולי מחיל זילותיה נבי יורשין ור"מ מספקא ליה אי מחיל אי לא מחיל הלכך לא יגע בהן כו' ורבי נתן פשיטא ליה בלא מחיל הלכך יעשה דימום על קברו או זילוף לפני מטתו} ת"ש יהיו אביו ואמו מזרקין בו כלים מצוה על האחרים להצילן

התם

כלים פכ"ח מ"ס ע"ש

[נמצאה ומיא טמא מת ומ"ש פי' הכרסטרא וסמוי"ש]

* אחרי הסיגרא בא' מאשיבה בנבאים מקורות בדעות הגאונים לדעתו בדעת הגאונים [נעיל מ:ומ"ש] נתנתו' דכרכתו

נ"ל ומדקתני רש"ל

[נעיל מז:]

[נעיל מז:]

[נעיל ומסמ]

[מגילה מו:]

[נעיל מז:]

[ומוסמ]

[שקלים פ"ב מ"ס]

[שקלים פ"ב]

[שם]

[בתוסס' שקלים איתא כמו כבת ומי' תוי"ש]

ג' סיגרא מלמי'

* אחרי הסיגרא: מאשבר אוקי אחרי ובכאן מאחרים כל הגאונים לפי מ"ש אחר. אחר הסיגרא בא' מאשיבה בדעות הגאונים

הגהות מהר"ב רענעבורג

[א] רש"י ד"ה מידי דאורחיה וכו' הלכך לא מיתסרי אמשמש דידה בהגאה אלא אם אמר דמיסרי הזמנה: **קבר מדש.** בשתא קס"ד אפילו זימנו למת: **לא סטיל לא.** אלמא דהלמן: **ס"ס אפ"ג דלא סטיל לא.** וקבר חדש דקאמר כשחגבו לאחד מי לו סתם לכשיצטרך, והאי דקאמר דטיל דטופס קברו לאסורו אף ע"ג שפיגהו: **ולאפוקי דר"ש כו'.** גבו לדקה למתי מצוה לו לעניים מתים והוחיר מהן ימיחם לעורך מתים אחרים: **מוסר פסם.** גבו לשם מת פלוני: **ליורשיו.** לייחסו מהן: **הזמנה לא מילתא היא:** **מיפא מיפא.** אלדרמיה לה מרשה סייעיה מסיפא: **לא יגע בהן.** כדמפרש מעמא לקמן: **דימום.** בגין: **וילוף.** יין: **מסרן** ר א מ ר רב אפא אם היה מכירו להרוא דימום דאוסיפה לשם מת הולצו ומותר אותו נפש שבנאו לשם חי משום הוא: והא דאמר רשב"ג אף החוצב אבנים לקבר אביו וקברו במקום אחר לא יקבר בו שלמית. פריש רבא התם לאו משום דהזמנה מילתא היא אלא משום כבוד אביו ת"ש מותר המתים למתים מותר המתים ליורשיו כיצד גבו למת זה זהו מותר המתים למתים גבו למת זה זהו מותר המתים ליורשיו ד"מ אומר לא יגע בהן עד שבא אליהו ר' נתן אומר יעשה דימום שלא לשמה הזמנה לאו מילתא היא תנא קמא סבר זה המת זכה בהו בכולהו וכי מבני ליה יורשין ומשיירת מידי מהני זהו דגבו להו לחכריכן מחיל זילותא לגבייהו לשיכן אמר מותר שמת ליורשיו ור"מ מספקא ליה אי מחיל אי לא מחיל לשיכן תני לא יגע בהן ר' נתן פשיטא ליה דלא מחיל

ממשמשין גמרינן. *מיהו מת מטה גופיה ילפינן מעגלה ערופה כדאיתא בפ"ב דמסכת ע"ז (דף כט: ופס) ות"ש ושרו של מת מי גרע מתכריכין דאמרי' בהטור והרוטב (הולין דף קכב:) דבר טורה עור אדם טהור ומפני מה אמרו ממא מפני שלא יעשה אדם מטור אביו ואמו שעיתין לחמור אלמא ליכא איסורא דאוריתא ומפרש ר"ת דאע"ג דאסור מדאוריתא אורחי לגזור טומאה משום דחמירא להו לאיסורי טומאה מאיסורא כדאמרינן בסוף כיצד טולין (פסחים דף פה:) הפיגול והטהר ממטאין את הידים משום חבורי כהונה ומשום עגלי כהונה אע"ג דבגלוו הכי איכא לאו דבל תותיר*: **נתנו** לספר. תימה תקשה נמי לאביי דנקט האורג דמשמע אבל ייחד לא והמ"ל הכא בדאיתא שיטי מעשה דהא אין כלי שולה מטומאתו אלא בשיטי מעשה וכן ההיא דנפש שבנאו לשם חי והוסיף בו דימום אחד לשם מת משמע דיחוד בלא הוסיף לא מקרי מדפריך מיהא לרבא ולאביי ניחא וכן מדנקט כיס שעשאו להניח תפילין ולא נקט יחדו וכופת אחר שייחדה ליישיבה דפ' אלו עוברין (שם דף מה: ופס) וסדין שעשאו ולון דהקומן רבה (מגמות דף כד: ופס) הכי נמי בדאיתא שיטי מעשה מיהו קשה דת"ר בלא נתנתו לספר נמי מהור מן המדרס (ב) לי איכא שיטי מעשה ומהיא דהוי אביו ואמו מורקין בו כלים משמע דבזריקה בעלמא בלא שום מעשה מהני לאביי ול"ל דייחוד דדיבור בעלמא לא מהני אלא ת"ר נמנו ואמר זה יהיה למת ולספר והא דנקט האורג לאו דוקא אלא משום רבותא דרבא דאע"ג דאע"ג דרבא **מותר** המת ליורשיו. תימה לי בגבו משום מווי לאריג מי איכא למ"ד ולי בגבו בגדים איכל יעשה דימום לקברו הא לי לספר לקטיתו דאסור בהגאה כי הא לילולא דמילתא דאפרסוה אמיתא בפ' אלמנה ביבמות (דף סו:) וי"ל דפרסוהו שאני ת"ל מעות עדיפי מטווי לאריגה משום דחזו למיקני בהו כל מילי:

חש"ש

מעבר "נבלה" אחרי (ובכאן אחרים) כל הגאונים כן הגאונים מתרצים הסקר טיות כל תנא

מעבר "נבלה" אחרי (ובכאן אחרים) כל הגאונים כן הגאונים מתרצים הסקר טיות כל תנא

עין משפט נר מצוה

פ"מ מת נוגע' ילפי' מעגלה. בגל' מסרים

נב א ב מיי' פכ"ב מהל' כלים הלכה י:

נג ד מיי' פ"ד מהלכות תפילין הלכה ט סמג עשין כה טור ש"ע א"ח סימן מב סעיף ג:

נד ה ו ז מיי' פ"ד מהלכות תפילין הלכה ט סמג עשין מ"ש ב טוש"ע יו"ד סימן שמ סעיף ה:

נה ח מיי' פ"ע מהלכות מתנות עניים הלי"ח סמג עשין קכב טור ש"ע יו"ד סימן שו סעיף ה:

[ומי' תוס' מולין קכב. ד"ה עורות וכו']

נו ט מיי' פ"ד מהלכות תפילין הלכה כב סמג עשין ב טוש"ע יו"ד סימן שמ סעיף ג [ובכל אלפס עוד במו"ק פ"ג דף לט. עוד בינמות פ"ז דף כה:]:

רבינו חננאל

נמר שם שם מע"ז שנאמר אשר עבדו שם הגרים מה ע"ז בהומנה לא מיתסר עד שתיעבר אף מת כך ומותבינן עליה דרבא הא דתנן בבמס' כלים פרק כ"ח כפה שטמא מדרס ונתנתו על הספר מהור מן המדרס אבל מטמא מטא מת ותנן בבמס' ובים פ"ד אמר ר' יהושע נדה שישבה עם הטהורה בטפח כיפה שבראשה מטמא מדרס ישבה בספינה כלים שבראשה הגם שבספינה מטמאים מדרס ש"מ הזמנה מילתא היא ותריץ נתנתו וכרכתו על הספר כלומר צריך הזמנה ומעשה לפיכך נתנתו היא הזמנה וכרכתו כדר' חסדא דאמר פורד דאומנייה למיצר ביה תפילין וצר בי' תפילין אסור למיצר ביה זוזי אומנייה ולא צר ביה צר ביה ולא אומנייה שרי למיצר ביה זוזי רב חסדא סבר בע' הזמנה ומעשה תרוייהו אבל הא בלא הא לא מרבי. בבנחת פ"ג הקשה מהא דתנן בבמס' כלים פרק כ"ז סדין שרוא ומטא מדרס ועשאו וילון מהור מן המדרס אבל מטא מגע מדרס אמר ר' יוסי וכי באיזה מדרס נגע זה אלא אם נגע בו זב מטא מגע זב ושקלו וסרו ואמרי אלא מסיפא מורה ר' יוסי בב' סדינין הטקפלין ומונחין זע"ז וישב הזב עליהן העליון מטא מדרס והתחתון מטא מדרס ומגע מדרס ש"מ כלי שאינו לא משכב ולא מושב ודרס עליו הזב מטא מדרס והיא שטמאה (קלה) [חמורה] פי' מטא מדרס ומגע מדרס שאם היה סדין מטא מדרס ומגע מדרס ועשאו וילון מהור מן המדרס ונשארה מוטאת מגע מדרס שנגעה בו: והא דאמר רב אפא אם היה מכירו להרוא דימום דאוסיפה לשם מת הולצו ומותר אותו נפש שבנאו לשם חי משום הוא: והא דאמר רשב"ג אף החוצב אבנים לקבר אביו וקברו במקום אחר לא יקבר

אע"פ שלא עיבדן לשמן. פי' הקונטרס דהזמנה לא מילתא היא ולא איכפת לן בה וקשה לר"ת דקיימא לן בהזמנה הלכה כרבא ובעיבוד לשמה קיימא לן כרשב"ג כדמוכח בפרק הניזקין (ניפוק דף נד:) בההוא דאתא לקמיה דר' *אמי אמר ליה ספר תורה שכתבתיו גוילין לא נעבדו לשמן אמר ליה *כאמן אתה להפסיד שכרך (ואי) אתה נאמן להפסיד ס"ת ואין לחלק בין עור של תפילין לגויל של ס"ת דהא ש"ן של תפילין הלכה למשה מסיני ומפרש ר"ת דרבא דאמר הזמנה לא מילתא היא סבר כרשב"ג דבעי עיבוד לשמה משום דלא סגי בהזמנה וקשה דא"כ אביי כת"ק דלא בעי עיבוד לשמה וכפ' התכלת (מנחות דף מג:ושם) א"ל אביי לרב שמואל בר יהודה האי תכלתא היכי נצביע לה ודייק מינה דבעי נצביעה לשמה והתם מדמי עוייה לשמה לעיבוד דהכא וה"ה נצביעה ול"ל דאביי לא קיבלה מיניה התם* :

בשלמא תימה דבסוף הגולין (מכות דף יב:) משמע דברח לפי שהיה סבור דמזכה קולט דאמר שלשה טעיות טעה יואב וי"ל דלהמלך אי אפשר דיטולין לשומרו שלא יברח וימות ברעב ולא נתכוון אלא להריגם נכסיו לבניו ובירושלמי איכא פלוגתא דאמוראי דאיכא מ"ד סבור היה יואב דקרנותיו של מזבח היו קולטין ואין לך קולט אלא גגו של בית עולמים אבל של שילה איט קולט ואיכא מאן דאמר מאן דכתיב ביה תחכמוני רחש הגליני היה טועה אלא לסנהדרין ברח אמר מוטב יהרג בב"ד וירשו בניו את נכסיו ואל יהרגהו המלך וירשהו המלך:

מתוך

התם משום מרדייהו, אי הכי היינו דקתני עלה אמר רשב"ג במה דברים אמורים שלא נגעו במטה *אבל נגעו במטה אסורין תרגמה עולא במטה הנקברת עמו דמחלפי בתכריכי המת ת"ש כים שעשאו להניח בו תפילין אסור להניח בו מעות והניח בו תפילין יניח בו מעות אימא עשאו והניח בו תפילין אסור להניח בו מעות כדרב חסדא ת"ש *אמר לאומן עשה לי תיק של ספר, או נרתיק של תפילין עד שלא נשתמש בהן קודש מותר להשתמש בהן חול, נשתמש בהן קודש אסור להשתמש בהן חול תנאי היא *דתניא ציפן זהב או שטלה עליהן עור של בהמה טמאה פסולות, עור בהמה טהורה כשירות אעפ"ש שלא עיבדן לשמן ר"ש ב"ג אומר אף עור בהמה טהורה פסולות עד שיעבדו לשמן א"ל רבינא לרבא מי איכא דוכתא דרמו ביה מת וארגי בגד למת א"ל אין כגון שכבי דהרפניא, דרש מרימר הלכתא כוותי' דאביי, ורבנן אמרי הלכתא כוותי' דרבא והלכתא כוותיה דרבא/ת"ר *הרוגי מלכות נכסיהן למלך הרוגי ב"ד נכסיהן ליורשין ר' יהודה אומר אף הרוגי מלכות נכסיהן ליורשין אמרו ליה לרבי יהודה והלא כבר נאמר °הנה בכרם נבות אשר יזרע שם לרשתו אמר להן בן אחי אביו היה וראוי ליורשו היה, והלא הרבה בנים היו לו ואמר להן אותו ואת בניו הרג שנא' °אם לא את דמי נבות ואת דמי בניו ראיתי ורבנן ההוא בנים הראוין לצאת ממנו בשלמא למאן דאמר נכסיהן למלך היינו דכתיב °ויאמר נבות אלהים ומלך אלא למאן דאמר נכסיהן ליורשין מאי נפקא ליה מינה למה לי אלא לאפושי ריתחא ה"נ לאפושי ריתחא בשלמא למאן דאמר נכסיהן למלך היינו דכתיב °וינס יואב אל אהל ה' ויחזק בקרנות המזבח וכתיב °ויאמר לא (אצא) כי פה אמות אלא למאן דאמר נכסיהן ליורשין מאי נפקא ליה מינה לחיי שעה °וישב בניהו את המלך דבר לאמר כה דיבר יואב וכה ענני אמר ליה זיל אימא ליה תרתי לא תעביד בהאי גברא אי קטלית ליה, קבול לטותיה דלטייה אבוך ואי לא שבקיה דליקו בלטותיה דלטייה אבוך °ויאמר לו המלך עשה כאשר דבר ופגע בו והברתו אמר רב יהודה אמר רב כל קללות שקילל דוד את יואב נתקיימו בזרעו של דוד °אל יכרת מבית יואב זב ומצורע ומחזיק בפלך יונופל בחרב וחסר לחם זב מרחבעם דכתיב °והמלך רחבעם התאמץ לעלות במרכבה לנוס ירושלים וכתיב °וכל המרכב אשר ירכב עליו הזב יטמא מצורע מעוזיהו דכתיב °ובחזקתו גבה לבו עד להשחית וימעל בה' אלהיו ויבא אל היכל ה' להקטיר על מזבח הקטרת וכתיב °והצרעת זרחה במצחו מחזיק בפלך מאסא דכתיב °רק לעת זקנתו חלה את רגליו ואמר רב יהודה אמר רב שאחזו *פודגרא א"ל מר זוטרא בריה דרב נחמן לרב נחמן היכי דמי א"ל *כמרתא בבשר החי, מנא ידע אי בעית אימא מיחש הוה חייש ביה ואיבעית אימא מרביה הוה גמיר לה ואיבעית אימא °סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם נופל בחרב מאישיהו דכתיב °ויורו (המורים) למלך יאשיהו *ואמר רב יהודה אמר רב שעשו כל גופו כבכרה וחסר לחם מיכניה דכתיב °וארוחתו ארוחת תמיד נתנה לו אמר רב יהודה אמר רב היינו דאמרי אינשי

תהא

ספס מפמס מרדייהו מתוך לערן הן עושין כן ואין זו הזמנה: **אבל נגעו במטה אסורין.** ולא משום מרדייהו למה נאסרין בנגיעת המטה: **במטה שנקברה עמו.** שנשאין אותו בה לקבורה ורגילין היו לקוברה עמו הלכך אע"ג דמשום מרדייהו הוא נאסרין בנגיעה ומדרבנן משום דמיחלפי בתכריכי המת ואתי למימר תכריכי המת מותרין אבל במטה שמת בה אין רגילין לכורכו עליה בתכריכי קבורה אין נאסרין, דמשום הזמנה ליכא דהא מחמת לערא הוא, ומשום גזירה נמי ליכא דהא לא מיחלפא בתכריכי המת: **אסור להניח בו מעות.** דהזמנה מילתא היא וקשיא לרבא: **סגיא בו תפילין כו'.** בתקרלי בעלמא: **ליפלא בפי.** כים שעשאו לתפילין והניח בו תפילין אסור להניח בו מעות ומשום סיפא לאלעזריך למיתנייה לאשמועינן כלל חסדא דלר' ביה ולא אזמניה לא הוו תשמישי מטה בהכי: **ליפון זסב.** לתפילין: **פסולות.** הלכה למשה מסיני הוא: **מלא עליהם.** לשון מלאי כלומר חיפן בעור בהמה ממאה: **פסולות.** דכתיב בהן (שמות יג) למען תהיה תורת ה' בפיך: **אע"ג שלא עבדו.** לעור זה לשמו דהזמנה לא מילתא היא ולא איכפת לן בה: **איכא דוכתא דרמו ביה מת.** שמת מוטל בה בבזיון כזה להשהותו עד שיתארגן לו בגד, ואת ואביי במילתיה דליתיה פליגיתו: **שכבי דהרפניא.** עניים היו ולאחר מיתה נודין להן ואורגין להן בגדים קלושים לאחר מיתה: **הרוגי מלכות.** שנתחייבו מיתה למלכי ישראל כגון שמרדו בו דכתיב (יהושע ח) כל איש אשר ימרה את פיך וגו': **נרשעו.** משמע ירושה גמורה ומן הדין: **וסלא סרכם בניס סיו לו.** לא ידענא מהיכא ילפי: **סיינו דכתיב ומלך.** העידוהו שמרד במלכות כדי שיתחייב מיתה למלכות ויהיו נכסיו למלך: **למס לי ומלך.** לי משום דבעי למיקטליה וירשנו מחמת קורבה בברך אלהים' ש"מ: **ולעפמיך.** "דמלך" למייבו מיתת מלכות נאמר: **לאלסיס למס לי.** הא מחייב ליה משום מלכות: **לאפושי ריתחא.** דליינין עליו שלא ירגנו אחר אחאב למימר בשביל הרגו ובלי פשע: **כי פס אמות.** ביואב כתיב לא אהיה נדון למלכות כדי שלא יהיו נכסי למלך: **נפי שעם.** דמויי בעלמא עד שיסיבו הדברים לשלמה ויבואו: **כס דכר יואב וכס ענני.** משמע דבר, ועניה הרבה, וקרא כי פה אמות הוא דכתיב ואו לא אלא הכי קאמר ליה תרתי לא תעביד ליה: **טולן נפקיימו בזרעו של דוד.** מפני שקיבלן שלמה עליו: **לעלות במרכבה.** זב כתיב נמי מרכב אסמכתא לגזירה: **מחזיק בפלך.** לוחץ מקל ליסמוך עליו מחמת חולי הרגליים: **פודגרא.** כן שם החולי אף בלשונו: **מנא ידע.** רב נחמן: **ומרוסמו מרוסם סמיך.** מאת *נבוכדנצר היתה לו: תהא

[תוספ' מגילה פ"ב ע"ב]

מכות מב: גיטין מה:

[ופ"ע תוס' גיטין מה: ד"ה עד שיעבדן ותוס' מכות מה: ד"ה עד]

[תוספתא פ"ד פ"ב הפלוגתא מהופך]

[מו"ק כח: תענית כב: ע"ש]

[ל"ל לויל מרודן]

[ל"ל היורים]

סוטה י.

[ברכות יח. שבת יג: קנב.

נוסח/מבנה

רבינו חננאל

[הרוגי מלכות נכסיהן למי]

מחיל לשיכך תני יעשה דימום או דילוף ת"ש היו אביו ואמו סורקין בו כלים מצוה על אחרים להצילם קשיא לאביי דכיון דאחרים מצילין אותן לא נאמרו ש"ם הזמנה לאו מילתא היא ודחי התם לאו הזמנה היא משום מרדותיה היא דזריק ולא נמר לאומנויה אי הכי דמשום מרדותיה זריק להו אפי' נגעו במטה לישתרו אמאי קתני רשב"ג אומר בר"א בשלא נגעו במטה אבל נגעו במטה אסורין הרגמה עולא בטמה הנקברת ומשום דמיחלפא בתכריכי המת ת"ש כים שעשאו להניח בו תפילין אסור להניח בו מעות קשיא לרבא ופריק אימא שעשאו להניחו והניח בו תפילין ת"ש אמר לאומן עשה לי תיק של ספר או נרתק של תפילין עד שלא נשתמש בו קודש מותר להשתמש בו חול משנשתמש בו קודש אסור להשתמש בו חול קשיא לאביי ופריק תנאי היא דתניא ציפה לתפילין זהב או שטלה עליהן עור בהמה פטאה פסולין עור בהמה טהורה כשרין ואף על פי שלא עבדן לשמן [רשב"ג אומר כו' עד שיעבדן לשמן] אביי כתנא קמא ורבא כרשב"ג וקיימא לן דהלכתא כרבא דאמר הזמנה לאו מלתא היא אלא בעי הזמנה ועשייה כרב חסדא דתרוייהו סבירא להו דהדדי וכתרא שיפתא קיימי והילכתא כתני מתניתא כולהו דקאי כוותיה וכתירוצא דתרוצינהו ומתמה' ומי איכא דוכתא דבתר דשכיב שכבא ארגו ליה בגד למת וא"ל רבא לרבינא אין שכבי דהרפניא כלומר בהרפניא *) כלין ביום ובלילה אורגין לו בגד ומשלימין: ת"ר הרוגי מלכות נכסיהן למלכות הרוגי ב"ד נכסיהן ליורשין [רי"א אף הרוגי מלכות נכסיהן ליורשין] ואקשינן לר' יהודה והכתיב הנה בכרם נבות אשר ירד שם לרשתו ופריק ר' יהודה אמר אחאב את נבות ואת דמי נבות ואת דמי בניו הרג שנא' אם לא את דמי נבות ואת דמי בניו ראיתי אמש נאום ה' ושלמתי לך בחלקך הוא"ש וגו' ואחאב דודו הוא כי אחי אביו היה ולו משפט הירושה ומדין ירושה בא לו ולא מדין מלכות וסוגיין כרבנן: אמר רב יהודה אמר רב כל קללות שקילל דוד בשעה שבא שלמה להרוג את יואב א"ל תדתי לא תעביד בההוא גברא אי שבקיה בלטותא דלטייה אבוך לההוא גברא או קביל לטוותא אי בעית למיקטלי וקיבלן שלמה שנאמר ויאמר לו המלך עשה כאשר דבר. ומנלן דנתקיימו בזרע דוד שנאמר אל יכרת מבית יואב זב ומצורע בתלמוד א"י בקרושין פ' [האשה נקנית] אמר הכי תמן תנינן דור' דברים בנוי בכח בעושר בחכמה ובשנים בנוי שנאמר נבור בארץ יהיה זרעו. בעושר שנאמר לא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם. בחכמה שנאמר ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם וגו'. בשנים שנאמר למען ירבו ימיכם וימי בניכם. וכשם שזוכה לו בה' דברים כך מחייבו בה' דברים שנאמר יהולו על ראש יואב זב ומצורע ומחזיק בפלך ונופל בחרב וחסר לחם. זב חשיש. מצורע עויב. מחזיק בפלך בורי. נופל בחרב קצר ימים וחסר לחם מסכן כראתא שלמה מקפיל ליואב א"ל יואב אבוך גור עלי ה' גזרות קבלון ואנא מיקפיל וקבלון וכולן איקיימון בדבית דוד זב רחבעם שנאמר והמלך רחבעם התאמץ לעלות למרכבה מאן דאמר זב ומאן דאמר איסמנים מצורע ויהי עוזיהו המלך מצורע עד יום מותו ומחזיק בפלך זה שעמידו בשלמה שנאמר ויאמר לו המלך עשה כאשר דבר ר' ישמעאל אומר בריונים קשים שלא הכירו אשה מיסיהם והיו מענין בו כאשה הת"ד ועניה נאון ישראל בפניו ועינה נאון ישראל. ונופל בחרב זה יאשיהו שנאמר ויורו המורים למלך יאשיהו אמר ר' יוחנן שעשאוהו ככברה ' תני ר' ישמעאל שלש מאות חצים השליכו בטשיה

*) עי' מרון ערך שכב כ'.